

16 พ.ย 50

ผลของกิจกรรมการคิดอเนกนัย
ที่มีต่อพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ในเด็กอายุ 5 - 6 ปี

นางสาว อุบลรัตน์ ธนอุจิวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974 - 633 - 703 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 173586 32

EFFECTS OF THE DIVERGENT THINKING ACTIVITIES
ON CREATIVITY DEVELOPMENT OF FIVE TO SIX YEAR - OLD CHILDREN

Miss Ubonrat Thanarugivong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

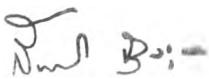
1996

ISBN 974 - 633 - 703 - 3

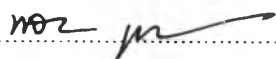
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของกิจกรรมการคิดอเนกนัยที่มีต่อพัฒนาการของความคิด
สร้างสรรค์ในเด็กอายุ 5-6 ปี
โดย นางสาวอุบลรัตน์ ธนจุจวงศ์
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร

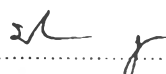

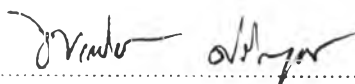
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสูววรรณ)

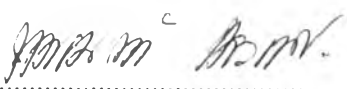
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรณทิพย์ ศิววรรณบุศย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรณระพี ชลวณิช)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อุบลรัตน์ ธนรุจิวงศ์ : ผลของกิจกรรมการคิดเนกนัยที่มีต่อพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ ในเด็กอายุ 5-6 ปี (EFFECTS OF THE DIVERGENT THINKING ACTIVITIES ON CREATIVITY DEVELOPMENT OF FIVE TO SIX YEAR-OLD CHILDREN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 86 หน้า.
ISBN 974-633-703-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการคิดเนกนัยที่มีต่อพัฒนาการในด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทยวัย 5-6 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2538 ของโรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้วิธีการศึกษาแบบ Pretest - Posttest Control Group Design และใช้แบบสอบถามวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ชนิดที่เป็นรูปภาพที่ได้รับการศึกษาและปรับไปใช้กับเด็กไทย (อารี รังสีนนท์, 2522) เป็นเครื่องมือสำหรับการทดลอง กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมการคิดเนกนัย ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมจากโรงเรียนตามปกติ หลังการทดลองผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความคิดสร้างสรรค์ฉบับเดิมไปทดสอบในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มอีกครั้ง และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่ได้รับกิจกรรมการคิดเนกนัยมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่อง ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ เพิ่มขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กกลุ่มทดลองมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่อง ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ สูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตวิทยา
ภาควิชา .....
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต ..... อุบลรัตน์ ธนรุจิวงศ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

C643396 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY
KEY WORD: DIVERGENT THINKING ACTIVITIES / CREATIVITY / PRESCHOOL CHILDREN

UBONRAT THANARUJIVONG : EFFECTS OF THE DIVERGENT THINKING
ACTIVITIES ON CREATIVITY DEVELOPMENT OF FIVE TO SIX YEAR-OLD
CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAPHAIPHUN PHOOMVUTHISARN,
86 pp. ISBN 974-633-703-3

The purpose of this study was to study the effects of divergent thinking activities on creativity development of five to six year-old children. Subjects were 60 second-level kindergarten children of Wat Prinayok school in 1995 academic year. The study was conducted using Pretest-Posttest Control Group Design and "The Torrance's Creative Thinking Figure Form A." that was standardized for the Thai children (Aree Rungsinan, 2522) was utilized as an assessment instrument of the study. During the treatment period the experimental group obtained divergent thinking activities for 6 weeks while the control group obtained normal school activities. After treatment, both groups were assessed for the creativity scores and data were analyzed by t-test

The findings were as follows :

1. The children who obtained divergent thinking activities significantly increased their creativity scores in fluency, originality, flexibility and elaboration. ($p < .01$)

2. The children who obtained divergent thinking activities showed significantly higher creativity scores in fluency, originality, flexibility and elaboration than children in the control group. ($p < .01$)

ภาควิชา.....จิตวิทยา
สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ
ปีการศึกษา.....2538

ลายมือชื่อนิสิต.....อุบลรัตน์ น.ร.จิ๋ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่เสียสละเวลา
ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ให้กำลังใจ ให้ข้อคิดต่างๆเกี่ยวกับการวิจัยมาด้วยดีตลอด
ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพิไล มุททาคณานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.
พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุมาหิต และ ดร. พรรณระพี
ชลวณิช ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบพระคุณ
อาจารย์ ศีรางค์ หับสายทอง และ อาจารย์ พรรณระพี ชลวณิช ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตรวจสอบ
ความถูกต้องในการใช้ภาษาอังกฤษ และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อารี พันธมณี ที่ได้
สละเวลาช่วยเหลือให้คำแนะนำในด้านที่เกี่ยวกับการใช้ การให้คะแนนของแบบสกรวดความคิด
สร้างสรรค์

นอกจากนี้ขอขอบคุณคณาจารย์และเด็กที่น่ารักของโรงเรียนอนุบาลวัดปรินายกที่ได้
ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ที่มีพระคุณต่อผู้วิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความ
ช่วยเหลือและให้กำลังใจต่อผู้วิจัยมาตลอด

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จิ่งจากขอพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย
ทำนุผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ บิดา มารดา พี่ น้อง และ เพื่อนๆที่น่ารักทั้ง 3 คน ซึ่ง
สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในทุกๆด้านเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

อุบลรัตน์ กนรุจิวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	7
คำจำกัดความของความคิดสร้างสรรค์.....	12
องค์ประกอบพื้นฐานของความคิดสร้างสรรค์.....	14
กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์.....	16
ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์.....	19
พัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์.....	21
อุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์.....	25
เทคนิคในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
2 วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล.....	42
กลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างกิจกรรม.....	45
วิธีดำเนินการวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การนำเสนอข้อมูล.....	49
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	56
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	61
รายการอ้างอิง.....	64
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก.	71
ภาคผนวก ข.	73
ภาคผนวก ค.	76
ภาคผนวก ง.	81
ภาคผนวก จ.	83
ประวัติผู้เขียน.....	90

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ (รวม) และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่อง (F) ความคิดริเริ่ม (O) ความคิดยืดหยุ่น (FI) และความคิดละเอียดลออ (E) ที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	50
2	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ (รวม) และความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่อง (F) ความคิดริเริ่ม (O) ความคิดยืดหยุ่น (FI) และความคิดละเอียดลออ (E) ของกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการทดลอง (I - dependent).....	53
3	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ (รวม) และความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่อง (F) ความคิดริเริ่ม (O) ความคิดยืดหยุ่น (FI) และความคิดละเอียดลออ (E) ของกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังการทดลอง (I - dependent).....	54
4	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ (รวม) และความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่อง (F) ความคิดริเริ่ม (O) ความคิดยืดหยุ่น (FI) และความคิดละเอียดลออ (E) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง (I - independent).....	55

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน (รวม) ที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง.....	51
2	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดคล่อง (F) ที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง.....	51
3	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดริเริ่ม (O) ที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง.....	52
4	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดยืดหยุ่น (FI) ที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง.....	52
5	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดละเอียดลออ (E) ที่ได้จากแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง.....	52